UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

De Præscriptionibvs. Titvlvs XXVI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

CAP. XIII.

Non competit exceptio rei judicatæ reo abſoluto, quia nō poſſidebat.

Idem.

ADverſario *a* tuo per judicem abſoluto, quoniam tempore motę litis rem petitam ab ipſo ſine dolo deſierat poſſidere, ſi eam modo poſſideat, tibi petenti denuò rei judicatæ exceptio non obſiſtat.

CAP. XIV.

Valet reſcriptum impetratum ab excommunicato ſuper proſecutione appellationis, licet de excommunicatione nō fecerit mentionem.

Idem.

VEnerabilem fratrem noſtrum Archiepiſcop. *b* Narbonen. qui à judicibus ex ſufficienti gravamine ad Apoſtol. ſedem appellans, ad vos ſuper appellatione ſua noſtras literas reportavit, & ſi ex cauſis aliis tempore impetrati reſcripti vinculo fuerit excommunicationis adſtrictus, de quibus ibi mētio non habetur, ad proſequendam per eaſdem literas appellationem prædictam decrevimus admittendam. Quia nihil excommunicato appellare prodeſſet, ſi non poſſet appellationem ſuam proſequi, & ſuper ea literas impetrare.

DE PRAESCRIPTIONIBVS.

TITVLVS XXVI.

CAP. I.

Epiſcopus contra Epiſcopum locum per ſe converſum ad fidem præſcribit triennio: ſed cum vacat eccleſia, vel eſt in ſchiſmate, non præſcribitur contra ipſam.

Ex concilio Aphricano *c*.

PLacuit, ut ſi quiſquam *d* aliquem locum ad catholicam unitatem converterit, ſi eum per triennium nemine repetente tenuerit, ulterius ab eo non repetatur. Si tamen per ipſum triennium *e* fuerit Epiſcopus, qui poſſet repetere, & tacuit: ſi autem non fuerit, non præjudicetur matrici eccleſiæ, ſed liceat cùm locus acceperit Epiſcopum, ex ipſo die intra triennium repetere. Item ſi fuerit Epiſc. ad catholicam fidem ex Donati *f* parte converſus, non ei præjudicet præfinitum tempus: ſed ex quo die converſus eſt, habeat per triennium poteſtatem repetendi locum, qui ad ipſam cathedram pertinebat.

CAP. II.

Duobus modis ſummatur. Primò ſic: Taciturnitas prælati non nocet eccleſiæ, donec ſit præſcriptum. Secundò ſic: In rebus invaſis non currit præſcriptio. Ioan. Andr.

Ex regeſto Gregor. Italiæ Patriciæ.

NIhil *g* prodeſt: [1 *& infrà.*] Nihil cum ſcandalo, nihil cum forali ſtrepitu vobiſcum nos velle de cauſis pauperum definire, vobis ſcripſiſſe meminimus. Sed illud ſcire vos credimus, taciturnitatem atq; patientiam noſtram futuris poſt me Pontificibus in rebus pauperum præjudicium non facturam.

[1 *Glorioſiſſima ſanitas & pulchritudo corporis ſuperficie, ſi vulnus latet intrinſecus: atq; illa magis cavenda eſt diſcordia cui ſatellitium pax præbet exterior. Illud verò quod in epiſtolis noſtris revocare in memoriam noſtram excellentia veſtra ſtudioſè contendit, ſcriptum eſſe vobis.*]

CAP. III.

Per quietam & ſynceram poſſeſſionem triginta annorum, præſcribit eccleſia rem privati. h.d. prout loquitur in præſcriptione eccleſiæ, & activè. & iſte intellectus tenendus eſt.

Gregorius.

SAnctorum *a* Patrum ſanctiones ſtatuentes [illegible] verunt, & nos irrefragabiliter confirmamus, omnes poſſeſſiones ad ſingulas provincias noſtras [illegible] trum pertinentes, à quibus per triginta annos [illegible] ſunt quietè & ſyncerè abſque ſynodali proclamatione perpetuò teneantur.

CAP. IV.

Quarta decimarum & funeralium præſcribitur contra Epiſcopum, ſi quadraginta annorum ſpacio non ſolvatur, & [illegible] eccleſia interim non vacavit.

Alexand. III. *Salernitano Archiepiſc. b*

DE quarta decimæ & *c* oblationis defunctorum [illegible] ricus ab impetitione Epiſcopi quadragenali præſcriptione temporis ſe poſſe tueri videtur. Niſi [illegible] rim paſtoralis ſedes caruiſſet paſtore, qui [illegible] ſuæ exigere debuiſſet. Nam Rom. eccl. triennalem præſcriptionem contra eccleſiam non admittit.

CAP. V.

Poſſeſſor malæ fidei non præſcribit.

[Idem.] *d*

VIgilanti ſtudio *e* cavendum eſt, ne malæ fidei poſſeſſores ſimus in prædiis alienis: quoniam [illegible] tiqua dierum poſſeſſio juvat aliquem malæ fidei poſſeſſorem, niſi reſipuerit poſtquam ſe aliena noverit [illegible] re: cùm bonæ fidei poſſeſſor dici non poſſit. [illegible] enim legiſlator ſolùm propter vitandum [illegible] gniciem, & longi temporis errorem & confuſionem [illegible] mus tricennali vel quadragenali præſcriptione [illegible] legis impoſuit *f*. Nobis autem tam in rebus [illegible] quàm latentibus placuit non habere vigorem.

CAP. VI.

Una eccleſia in parœcia alterius quadraginta annorum [illegible] decimas præſcribit.

Idem *Maritano Epiſco. g*

AD aures *h* noſtras pervenit, duas eccleſias [illegible] per decimis, quas una earum in alterius [illegible] nis LX. poſſedit: [1 *& infrà.*] Tuæ fraternitati [illegible] præſentium innoteſcat, quòd de jure *divino & humano* [illegible] lior eſt conditio poſſidentis. Quia quadragenalis præſcriptio omnem prorſus actionem excludit.

[1 *Ac per hoc ejus actionem putat eſſe extinctam: [illegible] volens eas jure parochiali evincere, præſcriptionem [illegible] obeſſe proponit. Ideoque quid juris ſit in hoc caſu, [illegible] conſulendos.*]

CAP. VII.

Laici ſpiritualia poſſidere non poſſunt, ergo & per [illegible] præſcribere. h.d. & quotidie allegatur.

Idem *Parmenſi Epiſc.*

CAuſam *i* quæ inter Regin. Archid. & [illegible] rum G. ſuper decimis vertitur: [1 *&c.*] [illegible] *f. t. p. a. ſ. p.* mandamus, quatenus cauſam ipſam [illegible] fine decidas, non obſtante præſcriptione temporis [illegible] conceſſione eccleſiaſticæ ſecularisve perſonæ, [illegible] opponere eam voluerit: quia cùm laici decimas [illegible] non poſſint, eas nulla valent præſcribere ratione.

[1 *Experientiæ tuæ de qua multum confidimus, [illegible] audiendam & mediante juſtitia terminandam.*]

CAP. VIII.

Si contra præſcriptionem xl. annorum, quæ ſola currit contra eccleſiam, opponatur interruptio, uterq; probabit.

[Idem.] *k*

a *De occaſione hujus decret. vid. Anto. de Butr. in c. 1. De re jud.* b *De mater. hujus decretal. vide Philip. in cap. olim. ſup. de reſcr.* c *Canonum Græcè collectorum ex Carthaginenſibus conciliis, hic numeratur centeſimus vigeſimus primus.* d *Ca. 1. eod. titul. in 1. compilatione.* e *ſuit.* f *Aug. lib. de hær. c. 69. tom. 6.* g *C. 3. eod. tit. in 1. compil.*

a *Ca. 4. eod. tit. in 1. compil. & poſt Concil. Lateran. [illegible]* b *[illegible] xand. III. part. 38. c. 7. in regiſ. Gre. [illegible]* d *[illegible] lonitano. al. Salenitanen.* c *Ca. 6. eod. tit. in 1. comp.* d *[illegible] mens IV.* e *Ca. 7. eod. tit. in 1. compil. & poſt Concil. Lateran. [illegible] part. 38. c. 1.* f *Vid. l. fi. C. de præſcr. long. temp. [illegible] ritiano.* h *C. 9. eod. tit. in 1. com. Bald. in tract. de præſcr. [illegible] part. principalis. q. 14.* i *Ca. 10. eod. tit. in 1. comp. [illegible] eis decima non dentur, D. Thomas: & ibid. [illegible]* k *al. Vrbanus tertius.*

ILlud *a* autem te ſcire volumus & tenere, quòd adverſus eccleſias minorem præſcriptionem, quàm quadraginta annorum Rom. eccleſ. non admittit, licet quidam canones comprobant tricennalem: & eccleſia ſe poteſt adverſus eccleſiam quadragenaria temporis præſcriptione tueri de re illa, quam inconcuſſè quadraginta ann. noſcitur poſſediſſe. Verùm ſi de præſcriptione & interruptione inter partes fuerit mota quæſtio, ab utraq; parte teſtes recipi debent: & ſi probata fuerit interruptio, præſcriptio non retinebit.

CAP. IX.

Fines prædiorum eccleſiaſticorum, quadraginta annorum ſpacio præſcribuntur.

Idem *Syracuſano Epiſcopo.*

QVia indicante *b* Abbate C. comperimus, inter eum & Abbatem ſanctæ Luciæ *gravem eſſe* exortam de finibus quæſtionem: agrimenſoris definitione illam proſpeximus finiendam.

Hortamur igitur, ut ad loca de quibus eſt contentio accedentes, eam in veſtra faciatis præſentia terminari. Quadraginta tantùm annorum præſcriptione utrique parti ſervata.

CAP. X.

Tempore hoſtilitatis non currit præſcriptio.

Lucius III. *de Maſſandane & de Dorceſtre Abbatib. & Magiſtro A. de VV. de Fordet.*

EX tranſmiſſa *c* conqueſtione Abbatis & Monachorum de Haben. accepimus, quòd cùm eccleſia de Camenone ad jus eorum pertineat, & homines de Sibon. & Vinton. eccleſiarum parœciani ſint ipſius eccleſiæ: clerici, qui prædictas habuerunt eccleſias, minuatim omne jus parœciale præter jus funerandi matrici eccleſiæ ſubtraxerunt: *& infrà.* Diſ. ve. man. quatenus decimas & oblationes cum aliis obventionibus memoratæ matrici eccleſiæ (præſcriptione hoſtilitatis tempore non currente) reſtitui faciatis.

CAP. XI.

Procurationes quæ debentur legatis & nunciis Apoſtolicæ ſedis, præſcribi non poſſunt.

Innocentius III. *Abbati de* [*Cenedo.*]

ACcedentes *d* ad præſentiam noſtram præpoſitus ſancti Nazarii, & A. canonicus ſancti Stephani, ſyndici & procuratores primicerii & clerici *e* Mediolan. de ordinariis majoris eccleſiæ graviter ſunt conqueſti, quòd cùm ipſi legatos & nuncios Apoſt. ſed. devotè recipiant & procurent, dicti ordinarii procurare ipſos renuunt, & procurantibus *f* ad expenſas ſubſidium impartiri: [1 *& infrà.*] Volentes autem ut quod omnibus imminet, ab omnibus comprobetur. Mandamus, quatenus niſi dicti ordinarii per ſpeciale privilegium Apoſtol. ſed. à præſtandis procurationibus oſtenderint ſe immunes, (etiam ſi longiſſimo tempore procurationis obſequium non impenderint: cùm in talibus præſcriptio ſibi locum nequeat vindicare) ipſos ad procurationis ſarcinam ordine debito ſubeundam teneri decernas.

[1 *Unde clerici Mediolanen. grave querebantur ſibi præjudicium generari, cùm enim per civitatem ipſam ſæpe contingat tranſitum facere nuncios noſtros & legatos, quantò in eorum procurationibus pauciores exiſtunt, tantò facientes amplius prægravantur, & quanto per plures onus eſſet procurationis diviſum, tantò à facientibus facilius portaretur. Quos ſiquidem ordinarii, cum pro eis & aliis vigilare jugiter non ceſſemus, & ſpiritualia ſicut Deus dederit omnibus miniſtremus, in hujuſmodi ſe jure ſpeciali tueri ſatagant, non videtur. præſertim cùm & Apoſtolus dicat: Si vobis ſpiritualia ſeminavimus, non eſt magnum ſi carnalia veſtra metamus: & inſtantia noſtra quotidiana ſit omnium eccleſiarum ſolicitudo, ſicut plenius norunt præſentes pariter & remoti.*]

CAP. XII.

Subditus non præſcribit obedientiam contra prælatum.

Idem *de Coſta, & de S. Donato prioribus.*

CVm non *a* liceat à capite membra recedere, non ſufficimus admirari quòd ſicut referente Bracaren. Archiepiſcopo nobis eſt intimatum, licet eccleſiæ veſtræ in ipſius ſint diœceſ. conſtitutæ, vos tamen obedire ſibi tanquam Epiſcopo *b* veſtro contumaciter recuſatis: [1 *& infrà.*] Ideò [que] mandamus, quatenus præfato Archiepiſcopo & eccleſiæ Bracaren. obedientiam & reverentiam debitam, ſicut alii clerici ſuæ diœceſis faciunt, impendatis, præſcriptione temporis non obſtante.

[1 *Cùm igitur crimen ariolandi ſit repugnare, & ſcelus idololatriæ nolle acquieſcere, ſuſtinere nolentes, quòd ſubditi prælatis ſuis non obediant ut tenentur, de communi f. n. con.*]

CAP. XIII.

De juribus ad Romanam eccleſiam ſpectantibus currit ſola centenaria præſcriptio.

Idem *Nobili viro Mataſeloni.*

AD audientiam *c* Apoſtolatus no. pervenit: [1 *& infrà.*] Proponebatur ex parte tua Alexand. Pa. præd. noſt. tibi in caſtro Palatioli conceſſiſſe ſingulis annis 40. ſol. denariorum Papien. quos Rom. eccleſ. ibi conſuevit recipere annuatim: inſuper comeſtiones, banna, placita, forisfacta, & omnia jura, quæ ibi Apoſtolic. ſed. habebat. Sed ea tibi ratione nulla deberi caſtellanus ejuſdem caſtri conſtantiſſimè aſſerebat. Ad quod probandum inducebas prædicti Papæ privilegium, & librum eccleſ. Rom. cenſualem: hoc etiam nitebaris probare per teſtes, qui dicebant ſe vidiſſe præſcriptum cenſum nunciis Rom. Pont. à 50. annis, & infrà fuiſſe ſolutum. Sed inter alia fuit ex adverſo reſponſum, quòd nec privilegium, nec liber cenſualis, tibi aliquid commodi afferebat *d*, cùm privilegio uſus non fueris ſpacio annorum 30. & liber cenſualis ſuſpectus exiſteret: quia non fuerat in camera noſtra receptus, ac ſcriniarius alio modo ſcripſiſſet dicta teſtium, quàm dixiſſent. Nos igitur magis auctoritatem privilegii, quàm depoſitiones teſtium attendentes, conſiderantes etiam librum cenſualem, quem non ſuſpectum habuimus *e*, licet non in noſtra, ſed in Cardinalis ſanct. Hadriani camera ſit inventus, qui *f* eum, quando camerarius fuerat, de camera B. Petri ſuſcepit, nec credentes ipſum ſcriniarium (cùm juratus ſit officium ſuum fideliter exequi) aliud ſcripſiſſe, quàm à teſtibus diceretur: Reſpicientes inſuper (quod eſt longè validius) ipſum negotium tangere principaliter Rom. eccleſ. contra quam non niſi centenaria præſcriptio currit: in ſolutione prædicti cenſus & aliorum petitorum condemnavimus partem adverſam, injungentes eidem, ut tibi non tanquam tibi, ſed tanquam eccleſ. Rom. (cujus auctoritate debes percipere, cujus etiam propter prædicta beneficia vaſallus exiſtis) ſine difficultate perſolvat.

[1 *Te conquerente quòd quædam jura de caſtro palatiolo à ſe. re. Alexand. Papa p. n. tibi conceſſa caſtellanen. ejuſdem caſtri tibi reddere denegabant. Porrò te ac. dil. fil. Leonis conſulemq. illius caſtri propter hoc in noſtra præſentia conſtitutos audiri fecimus diligenter.*]

---

a *Cap. 1. eod. tit. in 2. compilat. vid. Bald. tract. de præd. in 5. parte principali.* b *Cap. 2. eod. tit. in 2. compil. unde ita reponenda eſt inſcriptio: Idem Syracuſ. Epiſco.* c *Ca. 7. De capell. mon. unde reſtituenda eſt inſcriptio. quando videlicet currat præſcr. vid. Specul. tit. de app. §. nunc breviter. Add. latè per Ripam tract. de peſte.* d *Ca. 1. eod. tit. in 3. comp.* e *al. cleri Medio. in ant.* f *al. expenſis nolunt ſubſidium, &c.*

a *Cap. 2. eod. tit. in 3. compil. vid. Rom. ſingul. 100. incip. Curiolis de Florentia.* b *Archiepiſcopo.* c *C. 3. eod. tit. in 3. compil. Anchar. conſil. 310. & Paul. Caſtr. conſil. 280. incip. In facto præſenti.* d *aſſerebant.* e *Libro cenſuali eccleſiæ in loco non ſuſpecto ſervato creditur. l. 1. ff. ſi cert. pet. Bart.* f *al. quia.*

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

CAP. XIV.

De centenaria præſcriptione, quæ ſolùm currit contra Romanam eccleſiam, tempora ſchiſmatum deducantur.

Idem *Hel. & Gu. Abbatibus.*

CVm *a* vobis: [1 *& infrà.*] Licet *igitur* tam legali, quàm canonica ſit definitione ſtatutum, ut contra Rom. eccl. quæ gaudet privilegio ſpeciali, non niſi centum annorum præſcriptio locum ſibi valeat vindicare: tempora tamen intercidentium ſchiſmatum, quæ ſecundùm juris ordinem curſum præſcriptionis impediunt, nolumus aliquatenus computari, ſed diligenti conſideratione adhibita de ipſa computatione deduci.

[1 *Aliis literis dedimus in mandatis, ut in cauſam quæ inter eccleſiam Hildenſen. ex una parte, & eccleſiam de Gand. & eccleſ. Roman. ex altera dignoſcitur agitari, teſtes ad probandum præſcriptionem recipere debeatis. Inſinuatione præſentium vobis duximus declarandum, quòd poſtquam præſcriptio contra monaſterium ſupradictum & libertatem ipſius dicitur inchoata, ſciſſura trium ſchiſmatum adverſus Rom. eccl. intervenit.*]

CAP. XV.

Prælatus inferior poteſt præſcribere in certis eccleſiis ſuæ diœceſis totum jus Epiſcopale: ſubducitur tamen de præſcriptione tempus, quo vacavit eccleſia cathedralis.

Idem *Helien. & Roſen.* b *Epiſcopis.*

AVditis & intellectis *c* meritis cauſæ, quæ vertitur inter Vigorenſ. Epiſcopum, & Abbatem de Heveſcham ſuper eccleſiis in valle de Heveſcham, quas Epiſcopus aſſerit ad ſe diœceſana lege ſpectare, Abbas autem eas eſſe ab ejus juriſdictione prorſus exemptas: [1 *& infrà.*] Verùm tanto tempore probantur per teſtes ab Abbatibus de Heveſcham pleno jure poſſeſſæ, ut videantur in eis Epiſcopale jus legitimè præſcripſiſſe: [2 *& infrà.*] Quocirca mandamus, quatenus inſpectis privilegiis The. & Of. Regum, quæ Abbas ſuper præmiſſa libertate aſſerit ſe habere, ſi per illa conſtiterit, quòd vallis de Heveſcham ſit ille locus, quem C. præd. no. libertati donavit, abſolvatis Abbatem ab impetitione Epiſcopi ſuper eccleſiis memoratis: & adjudicantes illas Abbati pleno jure ſubjectas, Epiſcopo ſuper illis ſilentium imponatis. Quòd ſi Abbas in hac probatione defecerit, audiatis probationes ſuper tempore, quo intra quadraginta annos ſedes Epiſcopalis vacavit: & ſi per tantum temporis vacaſſe conſtiterit, ut illo ſubducto, non ſit quadragenaria completa præſcriptio, vos in illis eccleſiis jus Epiſcopale adjudicetis Epiſcopo, & ſuper illo perpetuum ſilentium imponatis Abbati. Si autem exceptionem hujuſmodi Epiſcopus non probaverit: quia tamen interruptionem probavit circa proceſſionem Pentecoſtalem in villa & eccleſia de Mortana, & ad receptionem ac procurationem Archidiaco. nec non ſolutionem denariorum S. Petri in valle de Heveſcham, circa cognitionem quoque cauſarum matrimonialium *d*, & capellani ſuſpicionem in prædicta villa de Mortana, & interdictum capellanum in præfata villa de Heveſcham, vos ſuper his jus Epiſcopale adjudicetis eidem, ſi tamen circa ſuſpenſionem & interdictum hujuſmodi intra quadraginta annos interruptio facta fuit: in cæteris ei ſilentium imponentes, quæ Abbas præſcripſiſſe probatur.

[1 *Cognovimus evidenter eccleſias illas per privilegia Rom. Pontif. non eſſe ab Epiſcopali jure ſubtractas, niſi fortè vallis de Heveſcham ſit ille locus quem à duobus Regibus, Rendo videlicet & Oſſa libertati donata bo. m. C. Pp. libertati donavit, ſicut in ipſius privilegio continetur.*]

[2 *Niſi fortè per tantum temporis ſpatium VVigorenſ. eccleſia interim vacaviſſet, ut tempore vacationis ſubducto præſcriptio minimè ſit impleta.*]

CAP. XVI.

Non poteſt ſubditus contra ſuperiorem viſitationem ac procurationem ratione viſitationis debitam, in ſeipſo præſcribere: quamvis alius in perſonam alterius præſcribere poſſet utranq.

Idem *Pariſienſ. Epiſcopo.*

CVm *a* ex officii ſui debito Senon. provinciam viſitaret Archiepiſcopus Senonen. per Pariſien. diœceſim tranſitum faciens, ad Abbatis ſancti Maglorii prioris de Caſtres, & quorundam aliorum eccleſias ejuſdem diœceſis neceſſe habuit declinare: à quibus cùm procurationem ſibi debitam poſtularet, ipſi eam inhumaniter negaverunt, ad ſuæ negationis defenſionem hoc ſolum allegantes, quòd non meminerant ſe procurationem hujuſmodi prædeceſſoribus ejuſdem Archiepiſcopi exolviſſe, nec ab eis aliquando fuiſſe petitam. [1 *& infrà.*] Nos igitur præmiſſam allegationem omnino nullam penitus reputantes, cùm contra procurationem, quæ ratione viſitationis debetur, præſcribi non valeat: quemadmodum nec contra viſitationem [illegible] poteſt aliquo modo præſcribi, & ſi alius contra eum præſcribere poſſet *b* utramque. Mandamus *c*, quatenus ſententiam, quam in hujuſmodi contemptores antiqua Metropolis conſuetudine tulit Archiepiſcopus memoratus, uſque ad ſatisfactionem condignam [illegible] obſervari, quia ſecundùm Apoſtolum *: Qui ſpiritualia ſeminat, non eſt magnum, ſi metat carnalia, cùm nemo cogatur ſuis ſtipendiis militare. Si quid autem aliud, quàm ſuperius fuerit allegatum, contra intentionem Archiepiſcopi objicere voluerint & probare, [illegible] mus juſtitiam exhiberi.

[1 *Idem verò Archiepiſcopus propter procurationem ſibi [illegible] rationabiliter denegatam illius auctoritate reſcripti, quod ſuper hoc à ſede Apoſtolica impetravit, ab officiorum executione ſuſpendit eoſdem poſtmodum, quoniam ſuſpenſionis ſententiam non [illegible] vinculo excommunicationis adſtringens, quod totum in ipſius Archiepiſcopi literis proſpeximus contineri, qui eandem ſententiam petebat auct. Ap. confirmari.*]

CAP. XVII.

Qui alieno nomine poſſidet, non præſcribit, nec etiam [illegible] prio, niſi habeat bonam fidem & juſtum titulum, ſi præſcriptio [illegible] contra eum. hoc dicit, ſecundùm Ioann. Andr. addita [illegible] Pannorm.

Idem *Piſano Archiepiſcopo.*

SI *d* diligenti: [1 *& infrà.*] Cùm judicatus Gallitanus ad jus & proprietatem B. Petri pertineat [illegible] tota Sardinia nullo pertinet mediante, tibi non [illegible] te vel eccleſia tua à Marchione Maſſæ judice Ca[illegible] fidelitatis exigere juramentum: [2 *& infrà.*] [illegible] igitur, quæ nuncius tuus proponere voluit plenius circumſpectis, non intelleximus te vel eccleſiam tuam [illegible] per hoc aliquo jure ſubnixam, cùm auctor. ſed. Apoſtol. non oſtendas, per quam à judicibus Calaritanis [illegible] anteceſſores tui fidelitatis exigeretis juramenta: [illegible] præſcriptione aliqua muniaris, cùm ſecundùm confeſſionem tuam *e*, nec eccleſia Piſana, vel tu fueris in quaſi poſſeſſione juris exigendi hujuſmodi juramentum, quod [illegible]

a *Cap.4. eod. tit. in 3. compil.* b *al. Racroſen.* c *Capit. 5. eod. tit. in 3. compil. vid. c. auditis. ſupr. de in integr. reſt. ubi Doct. Bald. in tract. de præſcr. in 3. p. 6. p. principalis q. 1. Felin. in ca. irrefragabili ſup. de offic. ordinarii.* d *Hodie concil. Trid. ſeſſ. 24. de reform. cap. 20.*

a *Cap. 6. eod. tit. in 3. compil. De materia procurationis & viſitationis, vid. concil. Lateran. ſub Alexandr. III. ca. 4. & Innocent. III. cap. 33. adde concil. Oxonienſ. ca. ut ſinguli & concil. Trident. ſeſſ. 24. de reform. ca. 3. & Bernard. [illegible] Procuratio ſeu viſitatio.* b *utrunq.* c *al. ideo [illegible]* * *1. Corinth. 9.* d *Cap. 7. eod. tit. in 3. compil. [illegible] ter probetur, vid. Innocent. & Imol. in cap. [illegible] conſ. 244. & Paul. de Caſtr. conſ. 153. Bald. in l. [illegible] Hadr. toll.* e *An confeſſio præjudicialis [illegible] in l. 1. C. de confeſſ. Bart. in l. certi. § [illegible] ita. quod pro ſed. Apoſtol. Cæterum [illegible] preſſum eſt.*

ſedem Apoſt. ab ipſis judicibus receptum fuiſſe fateris, per quod conſtat eccleſiam Romanam ſemper in quaſi poſſeſſione fuiſſe, cùm pro ea miniſterio tuo & anteceſſorum morum exactum fuerit, & præſtitum juramentum: & is poſſidere dicatur, cujus nomine poſſidetur. Si verò dicitur, quòd nomine tuo & anteceſſorum tuorum, & non nomine noſtro & eccleſiæ Romanæ fuerit juramentũ exactum, poſſet inferri, quòd juramentum præſtitum de conſervando jure & honore ſed. Apoſt. fuerit violatum: unde licitè retineri non poſſet, quod contra juramentum hujuſmodi fuerit ſcienter obtentum: quia etiam ſecundùm hoc locum præſcriptio habere non poſſet, cùm in præſcriptione rerum eccleſiaſticarum bona fides & juſtus titulus exigantur *a*: etſi etiam locum potuiſſet habere præſcriptio, non credimus centenariam præſcriptionem (quæ ſola currit adverſus Rom. eccl.) poſſe probari.

[1 *Penſes animo, quod illa tabernaculi archa ſignificet., in qua cum tabulis virga ſimul & Manna ſunt jubente Domino recondita, nunquam nos tibi ſcripſiſſe durè & aſperè reputares, cùm in perſona Rom. Pont. qui univerſis eccleſiarum prælatis præeſſe Deo auctore dignoſcitur, & virga correctionis & manna debeat eſſe dulcedinis, ut altero foveat humiles & devotos, & reliquo rebelles feriat, & puniat delinquentes. Hinc eſt quòd illius vulneribus ſauciati, quem Samaritanus duxit in ſtabulum, vinum adhibetur & oleum, ut niſi commonitionis & exhortationis oleo delinquentium vulnera foveantur: vinum eccleſiaſticæ ſeveritatis ſubſequitur. Licet igitur ex his quæ præmiſimus contemptu monitis noſtris & mandatis, quibus uſi fuimus fraternitatem tuam frequenter inducere, ut dil. fi. n. VV. Marianum Maſſa, judicem Calaritanum juramento fidelitatis abſolvens, quod exhiberi tibi & eccleſiæ Piſanæ feciſti, ut eo non obſtante nobis & eccleſ. Roman. juraret, non ſolùm aſperitatem verborum, ſed executionem forſitan potuiſſemus in te procedere eccleſiaſticæ diſciplinæ.*]

[2 *Super eo verò articulo taliter reſpondiſti, quòd ab eo tempore quo fuiſti aſſumptus ad præſulatus officium, juramentum fidelitatis pro ſe ap. ab ipſis judicibus recepiſti: ſciens te per Archiepiſcopum Villanum prædeceſſ. tuum, virum magnæ auctoritatis & honeſtatis, qui longo tempore in curia Rom. extitit cardinalis, ipſe quoq. ſtatuit conſuetudines, & ſtatuta, & omnes anteceſſores tui, qui fuerunt viri magnæ auct. ſic te antiquam conſuetudinem tenuiſſe putas, & feciſſe, cùm nihil tibi vel ipſis hactenus ab Apoſt. ſe. fuiſſet objectum.*

CAP. XVIII.

Abbas in capellis præſcribere poteſt jura epiſcopalia, obtinet tamen in his ſolis quæ præſcripſit. h. d. quò ad titulum.

Idem *Epiſc. Lucam.*

CVm *b* olim frater Epiſcope, cum Abbate & monachis ſancti ſalvatoris de Ficheto ſuper plebe Falamanæ & adjacentibus capellis ipſius in noſtra præſentia litigando inſtitutionem in eis, & alia ad jus Epiſcopale pertinentia vindicares, ad fundandam intentionem tuam jus commune principaliter allegabas, cujus auctoritate dicebas univerſa ſpiritualia in prædictis locis, quæ ſunt in diœceſ. tua conſtituta, ad te tanquam ad diœceſanum Epiſcopum pertinere, arbitrium præterea ſuper hoc promulgatum à Piſtorien. Epiſcopo Archipresbytero ac primicerio Lucanis allegans. Ad eludendam autem intentionem tuam Abbas Greg. vii. *c* Papæ prædeceſſ. noſtri privilegium exhibuit: quod prædictum arbitrium multo videbatur tempore præceſſiſſe: per quod tam monaſterium, quàm plebs & capellæ prædictæ videbantur libertati donatæ: [& infrà.] Aliorum quoque Rom. Pont. dictus Abbas privilegiis utebatur poſt arbitrium promulgatum obtentis, qui liberatoria privilegia ſibi concedere videbantur: [1 & 2.]

a *exigatur.* b *C. 8. eod. tit. in 3. compil. Vide Guid. Pap. hic.* c *Ab utraq. ſcil. parte approbatum. ſupr. de arb. ca. ex par.* d *Hæc 2. verba præd. noſt. omnibus manuſcr. deſunt.*

Quia prædictus Abbas ſufficienter oſtendit monaſterium ſuum ſuper inſtitutionibus, deſtitutionibus, & ordinationibus plebani & clericorum, baptiſmo, & pœnitentia in levioribus culpis, ſepultura, decimarum perceptione, ac divinis officiis celebrandis, tam in plebe, quàm in capellis prædictis in excommunicando atque interdicendo, & etiam abſolvendo legitima præſcriptione munitum: Abbatem ipſum ab impetitione tua ſuper jam dictis articulis duximus abſolvendum, ſuper illis tibi perpetuum ſilentium imponendo, ſuper aliis omnibus, quæ ad jus epiſcopale ſpectare noſcuntur, juxta tenorem arbitrii eundem Abbatem, quod ad plebem & capellas prædictas ſententialiter condemnantes.

CAP. XIX.

Qui præſcriptione completa privilegium contrarium impetrat, & utitur illo, præſcriptioni renunciat. Si præſcriptio non erat completa, malam fidem habet; & ideò non præſcribit.

Idem.

VEniens *a* ad præſentiam noſtram Abbas ſancti Martini de Pannonia: & infrà. Petiit à nobis poſtmodum idem Abbas, ut Veſprimen. Epiſcopus non impediat vel faciat impediri, quo minus omnes, qui in Simagien. parœcia vel comitatu conſiſtunt de omnibus quæ poſſident, decimas ſibi ſolvant: ſicut in privilegiis Paſchalis Pa. præd. no. & ſancti Regis Stephani continetur. Præfatus verò Epiſcopus poſtulavit, ut decimas Simagien. comitatus intra ſuæ diœceſ. terminos conſtitutas, quas detinet idem Abbas, ſibi reſtitui faceremus, niſi aliquo jure ſpeciali ſeipſas poſſidere monſtraret: & infrà. Chriſma verò, oleum ſanctum, conſecrationes altarium ſeu baſilicarum, ordinationes clericorum, qui ad ſacros ordines promovendi fuerint, clerici eccleſiarum vel capellarum ipſius monaſterii, quod eſt in Veſprim. diœceſi conſtitutum à Veſprimen. Epiſcopo poſtulabunt: ſi quidem catholicus fuerit, & gratiam ſed. Apoſt. habuerit, & ea gratis ſine pravitate aliqua voluerit exhibere: alioquin ab alio, quem maluerint, præſule catholico ſuſcipiendi ea liberam habeant facultatem: ſicut in privilegio dicti Paſchalis, & Alexan. Papæ prædeceſſ. noſt. perſpeximus contineri. Non obſtante privilegio Clementis Papæ, per quod privilegiis ſuorum prædeceſſorum non extitit derogatum, cùm de ipſis nullam fecerit mentionem, præſertim cùm & ipſe Clemens privilegium illud conceſſerit, ſalutis inſtitutionibus, non ſolùm Romanæ eccleſiæ, ſed ipſius etiam legatorum. Nec obſtare poterat præſcriptio, quam idem Abbas in ſuum ſubſidium opponebat: quia ſi conſummata erat, quando ab Alexandro Papa privilegium impetravit, juri præſcriptionis renunciaſſe videtur *b*, præſertim cùm coram vobis privilegio illo ſit uſus, quod ſuæ intentioni (quantum ad hunc articulum) contradicit. Si verò nondum conſummata erat præſcriptio, ſed erat in præſcribendo: poſt impetratum hujuſmodi privilegium, bonam fidem non habuit: & ideò ſecundùm canones non præſcripſit.

CAP. XX.

Nec in foro canonico, nec civili, valet præſcriptio cum mala fide.

Idem *in Concilio generali.* c

QVoniam *d* omne, quod non eſt ex fide, peccatum eſt. Synodali judicio definimus, ut nulla valeat abſque bona fide præſcriptio, tam canonica, quàm civilis. Cùm generaliter ſit omni conſtitutioni atque conſuetudini derogandum, quæ abſque mortali peccato non poteſt obſervari. Vnde oportet, ut qui præſcribit, in nulla temporis parte rei habeat conſcientiam alienæ.

a *Cap. 1. De privil. in 4. compil.* b *Vide l. unic. C. de Theſ. l. 10.* c *ſub Innoc. III. c. 41.* d *Ca. 3. eod. tit. in 4. compil. Vide Matheſil. ſing. 23. in c. nota quod omnes leges.*